

نگاهی به: آثار و تبعات تعلیق تعقیب کیفری^۱

عبدالرحیم دادگر نیا^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۲/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۱/۳۱

در شماره‌ی پیش، طی یادداشتی زیر عنوان «تعلیق اجرای مجازات، عامل بازدارنده در ارتکاب جرم»، آثار تعلیق اجرای مجازات، بررسی شد. با تصویب قانون آیین دادرسی کیفری جدید مصوب چهارم اسفندماه یک‌هزار و سیصد و نود و دو مجلس شورای اسلامی، قانون‌گذار در فصل سوم از بخش اول آن قانون، از ماده ۸۱ به بعد، به موضوع تعلیق تعقیب کیفری متهم پرداخته و آن صلاحیت و اختیاری است که قانون‌گذار به دادستان به عنوان مقام تعقیب‌کننده جرایم در صدور قرار تعلیق تعقیب کیفری متهم تفویض کرده که به موجب آن در جرایم تعزیری

۱ - یادآور می‌شود که این یادداشت، پیش‌تر، در صفحه ۵ شماره ۴۵۶ روزنامه "قانون" به تاریخ بیست‌وهفتم بهمن‌ماه

۱۳۹۳ منتشر شده و به‌نشانی مقابل، قابل دسترسی است: <http://www.ghanoononline.ir/News/43315>

۲- نویسنده مسوول: رئیس شعبه ۳۸ دادگاه تجدیدنظر استان تهران و عضو اصلی دادگاه بدوی انتظامی سردفتران و

دفتریاران.

درجه ۶ و ۷ و ۸ که مجازات آنها قابل تعلیق است، در صورت وجود شرایط لازم، دادستان می تواند تعقیب متهم را از ۶ ماه تا دو سال معلق نماید. این موضوع در ماده ۴۰ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب یازدهم شهریورماه ۱۳۹۰ و اصلاحات و الحاقات آن پیش بینی شده بود و وفق مقررات ماده ۸۱ قانون آیین دادرسی کیفری اخیرالتصویب، در جرایم تعزیری درجه ۶ تا ۸ که مجازات آنها قابل تعلیق است، چنان چه شاکی وجود نداشته یا گذشت کرده یا خسارت وارده جبران شده یا با موافقت بزه دیده، ترتیب پرداخت آن در مدت مشخصی داده شده و متهم فاقد سابقه محکومیت مؤثر کیفری باشد، دادستان می تواند پس از اخذ موافقت متهم، در صورت ضرورت، با اخذ تأمین متناسب، تعقیب وی را از ۶ ماه تا دو سال معلق کند. در این صورت، دادستان متهم را حسب مورد مکلف به اجرای برخی دستورات خواهد کرد. وجوه افتراق این قانون با قانون آیین دادرسی کیفری مصوب یازدهم شهریورماه ۱۳۹۰، این است که در قانون سابق، قرار تعلیق تعقیب صادره از ناحیه دادستان باید به دادگاه جنحه ارسال و به تأیید محکمه می رسید؛ در حالی که اولاً، در قانون اخیرالتصویب، در صورت وجود شرایط لازم، صدور قرار تعلیق تعقیب، از اختیارات دادستان بوده و صرفاً در صورت اعتراض به آن، پرونده قابل طرح در محکمه خواهد بود. ثانیاً، وفق مقررات قانون آیین دادرسی کیفری سابق، چنان چه متهم ظرف سه سال از تاریخ صدور قرار تعلیق، مرتکب جنحه یا جنایتی می شد، نسبت به اتهام سابق نیز با رعایت مقررات تعداد جرم، مورد تعقیب قرار می گرفت. در حالی که وفق مقررات تبصره یک ذیل ماده ۸۱ قانون جدید، چنان چه متهم در طول مدت تعلیق (۶ ماه تا دو سال) به اتهام ارتکاب یکی از جرایم مستوجب حد یا قصاص یا تعزیر درجه ۷ و بالاتر مورد تعقیب قرار داده شود و تعقیب او منتهی به صدور کیفرخواست شود یا دستور مقام قضایی را اجرا ننماید، قرار تعلیق، لغو و با رعایت مقررات مربوط به تعدد جرم، مورد تعقیب قرار خواهد گرفت.

برابر مقررات تبصره ۲ ذیل ماده ۸۱ قانون آیین دادرسی کیفری اخیرالتصویب، قرار تعلیق ظرف ۱۰ روز پس از ابلاغ قابل اعتراض در دادگاه صالح است و برابر تبصره ۳ ذیل ماده مرقوم، چنان چه در طول مدت قرار تعلیق، معلوم شود متهم دارای سابقه محکومیت کیفری مؤثر است، قرار مزبور (قرار تعلیق) بلافاصله وسیله مرجع صادر کننده ی قرار، لغو و تعقیب متهم از سر گرفته

خواهد شد. ایرادی که بر مقررات این ماده و تبصره‌های ذیل آن وارد است و به‌هنگام تدوین آن از دید قانون‌گذار مکتوم مانده، مربوط به مواردی است که قرار تعلیق تعقیب توسط دادستان صادر و با اعتراض متهم، موضوع در دادگاه صالح طرح و صدور آن مورد تأیید قرار گیرد و در چنین فرضی، چنان‌چه در طول مدت تعلیق، معلوم شود متهم دارای سابقه محکومیت مؤثر کیفری بوده است، قرار مزبور باید وفق مقررات تبصره ۳ ذیل ماده ۸۱ قانون یادشده، توسط مرجع صادرکننده (دادستان) الغا گردد. در حالی که قرار مزبور قبلاً به تأیید محکمه صالحه رسیده و الغای آن توسط دادستان، تعرض به حکم محکمه بوده و این امر، خلاف اصول و مسلمات حقوقی و قضایی است. امید است که از سوی قانون‌گذار به‌هنگام اصلاح قانون آیین دادرسی کیفری نسبت به رفع این نقیصه، اهتمام لازم مبذول شود.